

Notat om tilråding av vedtak om kontrollområdeforskrift

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Til: Avdelingsdirektør Inge Erlend Næsset

Dato; 13. mai 2022

Fra: Seksjon fiskehelse og fiskevelferd

Saksnummer: 2021/255037

VEDTAK OM FASTSETTELSE AV FORSKRIFT

-om restriksjonsområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Rauma, Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke.

Innholdet i forskriftsforslaget

Forskrifter om restriksjonsområde for infeksjøs lakseanemi (ILA) opprettes for å forebygge, begrense og bekjempe sykdommen hos fisk i forskriftens virkeområde.

Vi foreslår nå en endring av forskriften som i dag gjelder for bekjempelse av [ILA i Rauma Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke](#).

I forskriftens § 2 om virkeområde, oppheves bekjempelsessonen omkring lokaliteten 12842 Reistad i Rauma kommune med virkning fra 13. mai 2022. Det opprettes en ny overvåkingssone rundt lokaliteten fra den tidligere bekjempelsessonen, 12842 Reistad.

Dagens overvåkingssone oppheves. Andre lokaliteter, utover 12842 Reistad og 20796 Skarbukta, vil ikke lenger være omfattet av overvåkingssonen. Den foreslåtte overvåkingssonen vil gjelde i to år fra vernesonen ble opphevet, altså til 13. mai 2024.

På grunn av nytt regelverk som gjennomfører nytt dyrehelseregulering i EØS-området, er det også foretatt endringer i forskriftens hjemler. Videre er det gjort begrepsstilpasninger til det nye regelverket. Dette medfører at forskriften har endret tittel til «Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Rauma, Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke. Det som tidligere ble kalt bekjempelsessone, vil heretter bli kalt vernesone.

Bakgrunn:

Forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, i Rauma, Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke ble fastsatt av Mattilsynet 11. mars 2022 etter ILA-utbrudd på lokaliteten 12842 Reistad i Rauma kommune.

Bekjempelsessonen i kontrollområdet har sin bakgrunn i utbrudd av ILA ved lokaliteten 12842 Reistad i Rauma kommune i Møre og Romsdal fylke, stadfestet av Mattilsynet 7. desember 2021.

Mattilsynet, region Midt sendte 9. mai 2022 anmodning til Mattilsynets hovedkontor ved seksjon fiskehelse og fiskevelferd om å oppheve bekjempelsessonen rundt lokalitet Reistad.

Lokalitet 12842 Reistad ble tømt for fisk 20. desember 2021. Lokaliteten fikk godkjent opprydning, vask og desinfeksjon 21. januar 2022. Pålagt 3 måneders brakklegging ble påbegynt samme dag.

Lokalitet 20796 Skarbukta ble tømt for fisk 17. oktober 2021. Lokaliteten fikk godkjent vask og desinfeksjon 3. januar 2022. Pålagt brakklegging begynte samme dag.

På bakgrunn av dette anmoder region Midt hovedkontoret om å oppheve bekjempelsessonen og innlemme den i overvåkingssonen. Krav til varighet for brakkleggingsperiode ble oppfylt 21. april 2022 for det infiserte anlegget. Kravet om mer enn 2 måneder samordnet brakklegging i bekjempelsessonen var også oppfylt på dette tidspunkt. Dette tilsier at bekjempelsessonen kan oppheves og gjøres om til overvåkingssone jfr forskriftens § 13.

Seksjon fiskehelse og fiskevelferd er enig i regionens vurdering, og ber om at vedlagte forskrift om endring av forskrift ved opphevelse av bekjempelsessonen fastsettes.

Mattilsynet endret 10. mai 2021 praksis ved opphevelse av kontrollområder for ILA. Den 6. april 2022 ble endring av mal for kontrollområdeforskrift for ILA fastsatt. Endringen går ut på at både bekjempelsessonen og overvåkingssonen oppheves når vilkårene for å oppheve bekjempelsessonen er oppfylt. Samtidig opprettes det en ny overvåkingssone.

Innholdet i endringen i forskriften for kontrollområdet for ILA i Rauma, Vestnes og Molde kommuner, i Møre og Romsdal fylke:

Endringen av kontrollområdet for ILA i Rauma, Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke går ut på at bekjempelsessonen (heretter kalt vernesonen) oppheves og omgjøres til ny overvåkingssone. De lokalitetene som var i den opprinnelige overvåkingssonen, tas ut av forskriften.

Forskriftens § 2 endres i samsvar med Mattilsynets vurdering av nytt område. Forslaget innebærer at lokalitetene 12842 Reistad og 20796 Skarbukta i dagens vernesone, vil inngå i ny overvåkingssone. Utover endringen som opphever vernesonen og endrer overvåkingssonens utstrekning, foretas det følgende endringer i restriksjonssoneforskriften:

Gjeldende § 10 første ledd endres til

«Det er forbudt å flytte akvakulturdyr fra anlegg i overvåkingssonen til utsett i andre akvakulturanlegg utenfor overvåkingssonen. Forbudet gjelder ikke flytting av fisk til slaktermerd ved slakteri».

Gjeldende § 10 første ledd blir nytt andre ledd, og gjeldende andre ledd blir nytt tredje ledd.

Restriksjonssoneforskriften oppheves i tråd med forskriftens § 18 andre ledd, automatisk to år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever den siste vernesonen i samsvar med forskriftens § 13. Restriksjonssoneforskriften vil derfor oppheves automatisk 13. mai 2024.

Seksjon fiskehelse og fiskevelferd ber om at vedlagte forskrift om endring av forskrift ved opphevelse av vernesonen, vedtas.

Formål:

Formålet med forskrift om restriksjonssone er å hindre videre spredning av ILA. Formålet med foreslåtte endring av forskriften er å oppheve vernesonen nå som kravene for sykdomsbekjempelse er oppfylt. Området går nå over i neste fase med overvåking av ILA.

Høring:

Opphevelsen av vernesonen skjer i tråd med anvisning i forskriften og trenger ikke særlig høring, se forskriftens § 13.

Tilråding:

Basert på vurderingene ovenfor, tilrår seksjon fiskehelse og fiskevelferd at vedlagte forskrift om endring av forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjons lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Rauma, Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke, fastsettes.

Vedlegg:

Forskrift om endring av forskrift 11. mars 2022 nr. 367 om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjons lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Rauma, Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke.

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet, hovedkontoret 13. mai 2022 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, og forskrift 6.april .2022 nr. 632 som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om melding, rapportering, overvåkning, utryddelsesprogram og sykdomsfri status for bestemte dyresykdommer (dyrehelseovervåkningsforskriften) § 2, jf. forordning (EU) 2020/689 art. 58.

I

I forskrift 11. mars 2022 nr. 367 om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjons lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Rauma, Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke, gjøres følgende endringer.

Tittel skal endret lyde: «Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjons lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Rauma, Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke.

§ 2 skal *endret* lyde:

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder opprettelse av restriksjonssone bestående av vernesone og overvåkningssone i Rauma, Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke.

Vernesonen omkring lokaliteten 12842 Reistad i Rauma kommune oppheves 13. mai 2022. Sonen tas inn i overvåkningssonen med virkning fra 13. mai 2022.

Overvåkningssonen omfatter lokaliteten 12842 Reistad og 20796 Skarbukta og avgrenses:

- *Fra vest i Romsdalfjorden med en rett linje mellom et punkt ved Vikebukta (7,196555;62,623868) og et punkt sørvest på øya Sekken (7,236873; 62,651862),*
- *Fra øst med en rett linje mellom et punkt sørøst på øya Sekken (7,349579; 62,65216) til Hjelvikneset (7,242418; 62,62112).*
- *Fra sør med en rett linje mellom et punkt på Hamneneset (7,369603; 62,591782) til et punkt sør fra Okseneset på Lyngsteinneset (7,405361; 62,6147).*

Koordinatene er angitt i desimalgrader.

I vedlagte kart er overvåkingssonen merket med gult.

§ 3 skal endret lyde:

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med:

Akvakulturdyr: Vannlevende dyr, inkludert kjønnsprodukter, hvile- og forplantningsstadier, unntatt sjøpattedyr, som kommer fra eller er ment for akvakulturanlegg.

Fisk: Enhver laksefisk og marin fisk uansett utviklingsstadium.

ILA (infeksiøs lakseanemi): Virussykdom forårsaket av en sykdomsfremkallende variant av ILA-virus (HPR deletert ILA-virus). ILA-virus er et akvatisk orthomyxovirus. ILA gir alvorlig sykdom og dødelighet hos atlantisk laks.

Laksefisk: Atlantisk laks (*Salmo salar*), ørret (*Salmo trutta*), regnbueørret (*Oncorhynchus mykiss*) og røye (*Salvelinus alpinus*).

Restriksjonssone: Et avgrenset geografisk område bestående av vernesone og overvåkingssone opprettet som ledd i forebygging, begrensning og bekjempelse av ILA, hvor det gjelder særskilte tiltak, forbud eller påbud.

Kapittel II om tiltak i vernesonen oppheves.

Kapittel II skal endret lyde:

Kapittel II. Tiltak i vernesonen

§ 4. Overføring av akvakulturdyr inn i og ut av vernesonen

Det er forbudt å sette ut akvakulturdyr i vernesonen.

Det er forbudt å føre akvakulturdyr fra anlegg i vernesonen ut av vernesonen uten tillatelse fra Mattilsynet. Forbudet gjelder også føring av akvakulturdyr til slakteri eller tilvirkingsanlegg.

§ 5. Tiltak overfor akvakulturanlegg med laksefisk i vernesonen

Anlegg med laksefisk i sjø skal oversende ukentlige lister som viser den daglige dødeligheten av fisk på merdnivå til Mattilsynet.

Anlegg med laksefisk i sjø i skal føre registrer over besøk på anlegget og gi informasjon om smittestatus til alle besøkende som kan komme i kontakt med fisk og utstyr/materiale som kan overføre smitte.

Fisk fra anlegg med laksefisk i sjø med påvist eller grunn til mistanke om ILA skal slaktes eller destrueres innen en fastsatt frist i henhold til en individuell plan godkjent av Mattilsynet. Etter at anlegget er tømt for fisk skal det rengjøres og desinfiseres. Anlegget skal deretter brakklegges i minimum tre måneder.

Anlegg med laksefisk i sjø der ILA ikke er påvist skal, etter at det er tømt for fisk, rengjøres og desinfiseres.

Alle anlegg med laksefisk i sjø i vernesonen skal etter rengjøring/desinfeksjon gjennomføre felles brakklegging i minimum to måneder.

Etter at Mattilsynet har vurdert og skriftlig akseptert vask og desinfeksjon av anleggene til å være tilstrekkelig, kan brakkleggingstiden starte.

Anlegg med laksefisk i sjø må daglig føre skriftlige registreringer om gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene skal være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

§ 6. Rengjøring av nøter med mer fra akvakulturanlegg i vernesonen

Oppdrettsnøter fra anlegg innenfor vernesonen skal leveres til et notvaskeri som Mattilsynet tillater.

Nøter må være merket med navn på opprinnelseslokalitet og lokalitetsnummer.

Benyttes notvaskeri som ligger utenfor vernesonen skal det meldes fra til Mattilsynet minst to virkedager før nøter transporteres ut av vernesonen.

Transport av nøter til notvaskeri fra anlegg i vernesonen skal foregå i en lukket transport og langs en transportrute som på forhånd er godkjent av Mattilsynet.

Ved rengjøring og desinfeksjon av nøter fra anlegg innenfor vernesonen, skal alt avløpsvann samles opp og filtreres og desinfiseres før utslipp. Nøter fra vernesonen skal holdes atskilt fra nøter fra andre anlegg.

Oppdrettsbåter, fôrflåter, flyteringer og annet utstyr fra anlegg i vernesonen skal rengjøres og desinfiseres slik Mattilsynet bestemmer, før utstyret tas i bruk ved samme eller annen lokalitet.

Notvaskeri som skal vaske nøter fra vernesonen må daglig føre skriftlige registreringer av gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene skal være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

§ 7. Tiltak overfor slakteri som skal slakte fisk fra vernesonen

Slakteri som skal slakte laksefisk fra vernesonen må ha godkjenning som sanitetsslakteri etter akvabiosikkerhetsforskriften, jf. forordning (EU) 2020/691 art. 11. De må ha godkjent avløpsbehandling, partikkelfelle og tilfredsstillende hygieniske rutiner samt føre daglige, skriftlige registreringer av gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene skal være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

Fisk fra akvakulturanlegg i vernesonen tillates ikke plassert i slaktemerd ved mottak på slakteriet. Mattilsynet kan unntaksvis gi tillatelse til slik plassering.

Slakteri som slakter fisk fra akvakulturanlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA tillates ikke å motta fisk fra andre lokaliteter.

Etter at det er slaktet fisk fra akvakulturanlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA, skal slakteriet rengjøres og desinfiseres før det igjen kan slaktes annen fisk ved slakteriet. Mattilsynet i distriktet der slakteriet ligger gir tillatelse til slakting etter rengjøring/desinfeksjon.

Ferdig slaktet fisk fra anlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA tillates ikke ført ut av slakteriet til tilvirking uten at det er meldt fra til Mattilsynet minst to virkedager før overføring om hvilket tilvirkingsanlegg som er aktuell for mottak. Fisk fra lokalitet med påvist eller grunn til mistanke om ILA tillates kun overført til tilvirkingsanlegg med godkjent avløps- og avfallshåndtering.

Tilvirkingsanlegget og Mattilsynet i mottakerdistriktet, skal ha mottatt melding om fiskens opphav før den ferdige slaktede fisken tillates overført til tilvirkingsanlegget.

§ 8. Tiltak ved transport i vernesonen

Transport av levende laksefisk som ikke skal til bestemmelsessted i vernesonen skal så vidt mulig gå utenom vernesonen. Transport av levende laksefisk i eller gjennom vernesonen skal godkjennes av Mattilsynet.

Ved smolttransport og transport av slaktefisk gjennom vernesonen skal Mattilsynet varsles på forhånd med opplysninger om navn på båt, passeringstidspunkt og leveringssted.

Brønnbåter som transporterer levende fisk fra akvakulturanlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA skal ikke ta andre transportoppdrag uten at det foreligger tillatelse fra Mattilsynet.

Transportør som transporterer akvakulturdyr gjennom vernesonen, må daglig føre skriftlige registreringer over gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene må være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

Det er forbudt for båter og andre transportmidler å ta inn transportvann, ballastvann eller lignende i vernesonen. Forbudet gjelder ikke for transportvann som tas inn ved lasting av slaktefisk i sonen.

Mattilsynet kan pålegge tiltak overfor transportør som transporterer akvakulturdyr til eller fra anlegg i vernesonen slik som krav om godkjent transportrute, lukket brønn, behandling av transportvann, avfallsbehandling, vask og desinfeksjon.

Transport og levering av fôr til anlegg i vernesonen skal skje etter Mattilsynets anvisning.

Mattilsynets kan treffe tiltak overfor annen transport i vernesonen som kan innebære fare for smitteoverføring.

§ 9. Tiltak overfor annen virksomhet i vernesonen

Fangst og flytting av rensfisk er ikke tillatt i vernesonen.

Mattilsynet kan treffe tiltak overfor annen akvakulturrelatert virksomhet i vernesonen som kan innebære fare for smitteoverføring.

§ 10 skal endret lyde:

§ 10. Tiltak overfor akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkingssonen

Det er forbudt å flytte akvakulturdyr fra anlegg i overvåkingssonen til utsett i andre akvakulturanlegg utenfor overvåkingssonen. Forbudet gjelder ikke flytting av fisk til slaktemerd ved slakteri.

Anlegg med laksefisk i sjø skal ukentlig oversende Mattilsynet lister som viser den daglige dødeligheten av fisk på merdnivå.

Anlegg med laksefisk i sjø skal minst ha månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte. Prøveuttak skal skje slik det fremgår av vedlegg 2 til forskriften.

§ 13 skal endret lyde:

§ 13. Opphevelse av vernesonen

Etter at all laksefisk fra anleggene i vernesonen er slaktet ut, anlegg og utstyr forskriftsmessig rengjort og desinfisert, lokalitetene har gjennomført en samordnet brakklegging av vernesonen i minimum to måneder og anlegg der det er påvist ILA er brakklagt i minimum tre måneder, kan Mattilsynet vedta at vernesonen skal oppheves. *Fra samme dato gjøres vernesonen om til ny overvåkingssone.*

Vernesonen omkring lokaliteten 12842 Reistad i Rauma kommune er 13. mai 2022 tatt inn i overvåkingssonen.

§ 14 skal endret lyde:

§ 14. Opphevelse av overvåkingssonen

Overvåkingssonen oppheves når det er gått to år siden vernesonen i restriksjonssonen ble opphevet.

§ 18 skal endret lyde:

§ 18. Ikrafttredelse og varighet

Denne forskrift trer i kraft straks. Forskriften oppheves automatisk to år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever vernesonen i samsvar med forskriftens § 13.

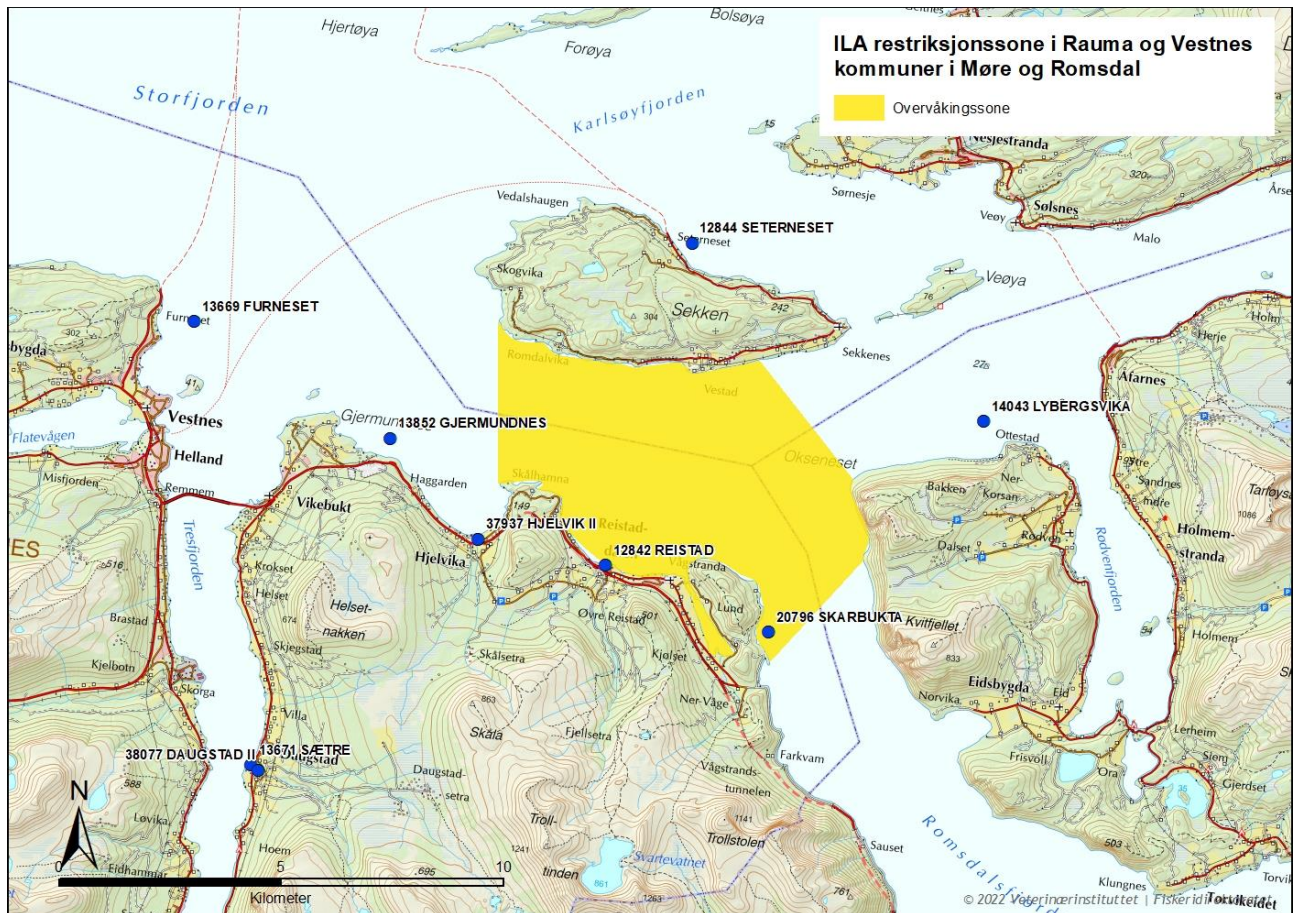
Vedlegg 1 (kart) til forskriften erstattes av vedlegg 1 til denne forskriften.

II

Forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 1:

Kart over ILA- restriksjonsområde i Rauma, Vestnes og Molde kommuner, Møre og Romsdal fylke.

Vedlegg 2:
Helsekontroller med prøveuttak for ILA i overvåkingssonen:

Helsekontroller innenfor restriksjonssoner for ILA

[Akvakulturdriftsforskriften](#)s krav til risikobasert helsekontroll gjelder for alle akvakulturanlegg innenfor restriksjonssonen. I forskrift om restriksjonssone for ILA er det i tillegg stilt krav om månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte i akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkingssonen.

Mattilsynet gjennomfører inspeksjoner med helsekontroller og prøveuttak for å avdekke eventuell ILA-smitte i akvakulturanlegg med laksefisk innenfor vernesonen.

For god overvåking av smittsom sykdom skal oppdretter sikre at dødfisk plukkes daglig og gjennomgås. I tillegg er meldeplikt og krav til helsekontroll en nødvendig del av overvåkingen av smittsom sykdom.

Hvis dødeligheten øker eller det er annen grunn til mistanke om sykdom skal helsekontroll gjennomføres uten unødig opphold for å avklare årsaksforhold, jf. akvakulturdriftsforskriften § 13. Ved uavklart forøket dødelighet eller dersom det er fisk med typiske tegn på ILA ved det daglige dødfiskopptaket, skal Mattilsynet umiddelbart varsles, jf. matlovens § 19 og dyrehelseforskriften § 7.

Månedlig helsekontroll med prøveuttak for ILA i overvåkingssonen

Den månedlige helsekontrollen med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte i anlegg innenfor overvåkingssonen skal gjennomføres av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Utvalg av fisk og prøveuttak

Prøvene for ILA-overvåking skal tas fra syk og svak fisk, svimere som har vokst normalt eller fra «litt rufsete fisk», men ikke fra taperfisk med mindre disse har tegn på ILA. Det skal ikke velges ut fisk for prøvetaking samtidig med at det pågår fôring. Et alternativ, men som innebærer at prøveuttaket er mindre risikobasert, kan være å prøveta fersk dødfisk.

Ved den månedlige helsekontrollen skal det tas ut prøver av hjerteventrikkel og midtnyre av minimum 10 fisk. Hjerteventrikkel som inneholder endotel/hjerteklaffer skal inngå i prøven. Prøver av hjerte og nyre legges på glass med RNAlater® for virusundersøkelse, ett glass for hver fisk.

Overvåkingen kan styrkes ytterligere ved at personell ved anlegget som har kompetanse på å prøveta fisk, fortløpende tar ut supplerende prøver av midtnyre og hjerteventrikkel. Dette er ikke et absolutt krav og prøvene kan ikke erstatte de 10 månedlige prøvene som skal tas ut av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Prøver sendes til utpekt laboratorium eller Veterinærinstituttet

Så snart som praktisk mulig etter at prøvene er tatt, skal prøvene sendes til utpekt laboratorium eller til Veterinærinstituttet for RT-qPCR-analyse for ILAV. Prøver til Veterinærinstituttet sendes til mailadresse: epi@vetinst.no

Hovedregelen er innsending av prøver enten samme dag som prøvene tas eller dagen etter. Prøver som er tatt på torsdag eller fredag sendes inn rett over helgen. Det er viktig å unngå at prøver er under forsendelse i løpet av en helg.

Prøvene skal lagres i kjøleskap i tidsrommet mellom prøveuttak og innsending til laboratorium. Prøvene pakkes med kjøleelement og sendes som ekspress over natt.